

ALDE požaduje inteligentní („smart“) transatlantické obchodní a investiční partnerství (TTIP)

Dokument skupiny ALDE o jejích prioritách pro TTIP

EU by měla usilovat o to, aby v ní byla zachována kvalita života, aby jejím občanům byla nabídnuta prosperita a aby hrála klíčovou úlohu na globální scéně. Dohoda o transatlantickém obchodu by měla být v této souvislosti příležitostí, jakož i geopolitickým nástrojem k posílení Evropy. Dohoda, o níž se v současnosti jedná, musí být ambiciózní a musí rozvíjet naše strategické partnerství s USA při dodržení určitých kritérií.

Pro skupinu ALDE představuje TTIP prvek širší evropské strategie pro vytváření pracovních míst a zajišťování růstu a také nástroj pro posílení evropské úlohy na světové úrovni. ALDE proto usiluje o to, aby dohoda o TTIP byla komplexní a aby fungovala na těchto klíčových inteligentních principech:

1. Inteligentní TTIP musí zajišťovat rovné podmínky pro podniky EU

Americký trh nezajišťuje evropským společnostem rovné podmínky. Hlavní prioritou dohody o TTIP by mělo být zajistit širší přístup k trhu a spravedlivé konkurenční prostředí pro evropské firmy, aniž by se narušily stávající normy.

Evropské firmy nemají volný přístup k americkým veřejným zakázkám, které představují více než 10 % americké ekonomiky. Ve vstupu na trh jim brání i další překážky, např. v odvětví dopravy a energetiky. To se musí změnit zejména proto, že americké společnosti mají k evropskému trhu veřejných zakázek širší přístup. Pokud nebude v tomto ohledu dosaženo významného pokroku, jen stěží si lze představit, že by dohoda o TTIP mohla být úspěšně uzavřena. Požadujeme rovněž, aby se USA zavázaly k tomu, že evropským společnostem umožní přístup k odvětví leteckých a námořních služeb. Ta jsou v současnosti pro evropské podniky uzavřena, zatímco Američané na našich trzích působit mohou. Tato nová situace bude nejen příležitostí pro evropské společnosti, ale i potenciální výhodou pro americké spotřebitele, jelikož se sníží ceny a zvýší kvalita služeb. Evropské společnosti často narážejí na problémy v celních postupech, a to zejména pokud jde o nové produkty a služby či zboží podléhající rychlé zkáze. Evropští odborníci se při práci za Atlantikem musejí vyrovnávat s nedostatkem mobility a profesního uznání. Pokud by se v rámci TTIP překonaly restrikce USA na vývoz energie, mohlo by to rovněž vést k lepšímu energetickému zabezpečení EU. Přispělo by se tak i k diverzifikaci a snížení cen za energii pro evropské podniky.

Je třeba, aby ve všech oblastech byly vytvořeny iniciativy, na jejichž základě budou moci firmy obchodovat se svými transatlantickými partnery za spravedlivých podmínek. Inteligentní TTIP by mělo být klíčem k otevření amerického trhu čítajícího 300 milionů spotřebitelů evropským společnostem.

2. Inteligentní TTIP musí být přínosem pro evropské malé a střední podniky

MSP jsou páteří evropského hospodářství. 99 % evropských firem jsou právě MSP a dohromady zajišťují 2 ze 3 pracovních míst v evropském soukromém sektoru.

V nadcházejících desetiletích bude celosvětově docházet k růstu především mimo EU. Proto je nezbytné, aby MSP byly schopny se dostat k novým trhům, novým obchodním partnerům a novému kapitálu. Obchodní dohody mohou toto umožnit a TTIP musí být využito jako vzor, jak toho lze dosáhnout.

Inteligentní dohoda o TTIP by měla zajišťovat, že MSP budou z tohoto partnerství profitovat. Nejen, že v jejím rámci musí být odstraněna cla (třebaže už to samé by pro MSP bylo užitečné), ale zároveň musí zajistit regulační spolupráci tak, aby byl transatlantický obchod pro MSP jednodušší, levnější a méně administrativně náročný. Přechod na společný soubor pravidel a snadný přístup k informacím usnadní malým a středním podnikům jejich působení v rámci obou trhů, a to zejména v budoucnosti.

Vyjednávači již oznámili, že vypracují zvláštní kapitolu pro MSP, což se stane poprvé. Tato kapitola se musí v první řadě zaměřovat na to, aby MSP měly k dispozici potřebné informace. Často totiž nemají odborné znalosti či možnosti k tomu, aby zjišťovaly, která pravidla či předpisy musí dodržovat, pokud chtějí podnikat v novém prostředí. Prvním krokem v tomto směru by bylo vytvoření bezplatné asistenční telefonní linky. EU a USA by spolu rovněž měly usilovat o to, aby MSP spojily s jejich potenciálními obchodními partnery a aby stimulovaly jejich přístup ke kapitálu.

Inteligentní dohoda o TTIP převede výhody plynoucí z rozsáhlejšího obchodu na MSP, což bude mít stěžejní význam i z hlediska zajištění toho, aby pozitivní dopady nárůstu obchodu byly pocíťovány nejen akcionáři, ale i samotnými občany.

3. Inteligentní dohoda o TTIP musí stanovit globální normy, aniž by snižovala normy evropské

Normy a hodnoty, které v EU ctíme, nesmí být obětovány ve prospěch volného obchodu a obchodní dohoda nesmí vést ani k jejich snížení. Zřízení TTIP by ve skutečnosti mělo závodům ve stlačování mezd zabránit. K dovozu chlorovaných kuřat nebo hovězího z hormonů krmených krav docházet nesmí. Obchodní dohoda nemůže rozhodovat o tom, zda a za jakých podmínek se na evropský trh mohou dostat geneticky modifikované organismy či klonovaná zvířata. Dohoda o TTIP nesmí být v rozporu se zásadou obezřetnosti. Pro veřejné služby, jako jsou služby v oblasti zdravotnictví, školství či dodávek vody, není v obchodní dohodě místo a je třeba je z ní vypustit, tak jak tomu je již v případě všech ostatních obchodních dohod, které EU uzavřela. O tom, zda budou využívat své přírodní zdroje a jakým způsobem, musí rozhodovat parlamenty členských států.

Inteligentní dohoda o TTIP musí zajistit, že kdykoli to bude možné, dojde ke sblížení norem a předpisů, a její průvodní okolností musí být zrušení celních poplatků. Zároveň bude zajištěno, aby nedošlo ke snížení míry dodržování základních principů, jako jsou lidská práva, ochrana spotřebitele, pracovní práva a ochrana životního prostředí. Součástí jakékoli závěrečné dohody tedy musí být kapitola obsahující rezolutní a komplexní ustanovení o udržitelném rozvoji, k jejichž dodržování se obě dvě strany zaváží.

Dohoda o TTIP musí obsahovat také kapitolu o způsobech, jak v budoucnosti zkvalitnit regulační spolupráci. Dohoda musí podporovat a prosazovat obchodování s inovativním a udržitelným zbožím a službami a jejich rozvoj. Jakýkoli typ spolupráce v této oblasti musí mít jednoznačně konzultativní povahu a v jejím rámci musí být zapojeny všechny zainteresované strany a zákonodárné subjekty. Obchodní dohoda nemůže měnit legislativní proces EU.

Inteligentní TTIP by však mělo mít ambicióznější cíle. Obchodní dohoda mezi dvěma nejotevřenějšími a nejdemokratičtějšími ekonomikami světa dává příležitost ke společnému vytčení celosvětových norem. V této rychle se měnící době živí rostoucí ekonomiky, jako je Čína či země Perského zálivu, svůj růst za každou cenu. Podporujeme růst v rozvojových zemích, ale jsme toho názoru, že musí jít ruku v ruce s rozvojem norem. Způsob, jakým Čína

působí v Africe, poskytuje smutný příklad toho, jak může vypadat obchod bez pravidel a norem. Prostřednictvím inteligentního TTIP mohou EU a USA docílit toho, že naše hodnoty budou uplatňovány celosvětově a pomyslná normativní laťka se zvýší. Musíme využít této příležitosti ke stanovení norem nebo nás v budoucnosti budou čekat rizika. Negativní důsledky by přitom neměly pouze ekonomickou povahu, ale zásadním způsobem by se podepsaly i na základních hodnotách, které by měla EU celosvětově prosazovat.

4. Inteligentní dohoda o TTIP musí stanovit nový standard pro ochranu investic

Předmětem dohody o TTIP musí být i otázka investic. EU je v krizi a jedním z hlavních problémů je přístup ke kapitálu. Navýšením přímých zahraničních investic lze stimulovat růst a vytváření pracovních míst, aniž by bylo třeba investovat z veřejných zdrojů. Toho je zapotřebí třeba ve prospěch MSP. Kapitola o investicích v rámci TTIP musí obsahovat ustanovení o způsobech urovnání případných sporů v krajních situacích, přičemž je třeba zaručit, že nebude docházet k vyvlastňování. Je však jasné, že systém řešení sporů mezi investory a státem (ISDS) v podobě, jak jej známe z téměř 1 400 dvoustranných investičních dohod, které členské státy EU v minulosti jednotlivě vyjednaly, je zastaralý.

Inteligentní dohoda o TTIP musí radikálně reformovat ochranu investic. Je nutno zajistit transparentnost, kontrolu a legitimitu mezinárodních arbitráží. Naprosto nezbytné je rovněž zaručit vládám právo a svobodu legislativních kroků ve veřejném zájmu. Musí být stanoveno jasné oddělení mezinárodních arbitrací od domácích soudních systémů a je třeba vyloučit veškeré kupčení se smlouvami a dvojí postupy. Je nutné, aby společnostem bylo umožněno využít ochrany investic pouze v případě, že byly jednoznačně oklamány. Za žádných okolností nesmí dojít k narušení evropských soudních postupů.

Na základě reformovaných ustanovení o ochraně v rámci TTIP musí být evropské firmy a jejich investice chráněny i v USA. Zajištěno musí být i to, že bude uplatňováno mezinárodní obchodní právo, nikoli obchodní právo USA.

Musíme mít na paměti, že problémy týkající se ochrany investic sahají nad rámec TTIP. Členské státy EU již uzavřely podle zastaralého systému 1 400 dohod. Také pro ně je třeba najít řešení. Záměr Komise navrhnout zřízení stálého mezinárodního soudu pro řešení investičních sporů je vítán a je třeba o něm jednat. Inteligentní dohoda o TTIP by měla být modelem pro to, jak lze spory mezi investory a státy řešit legitimním, transparentním a odpovědným způsobem.

Závěr

Jednání o transatlantickém obchodním a investičním partnerství nabízejí možnost posílit transatlantické vztahy v rychle se měnícím prostředí. Jak z ekonomického, tak geopolitického hlediska se nám nabízí příležitost, kterou bychom neměli proměškat. Znění dohody dosud neexistuje, jelikož jednání stále probíhají. Uzavření dohody může trvat roky. Není vhodná doba proto, abychom k uzavření dohody o TTIP řekli jednoznačné „ano“ nebo „ne“. Zaměřit se musíme na to, jaké TTIP si přejeme. Má-li se uzavřít uspokojivá dohoda, je nutný otevřený vyjednávací proces. Velmi dobrým východiskem je v této souvislosti nedávná iniciativa Komise na podporu transparentnosti jednání. Má-li se zajistit dosažení dobrého dohody, je nutno, aby do něj byly zapojeny různé zainteresované subjekty a zájmové skupiny. Dobrou dohodou máme přitom na mysli takovou dohodu, která přinese růst a nová pracovní místa na základě rozšířených možností pro evropské podniky, zejména ty malé a střední. Dohodu, která bude podporovat a prosazovat naše hodnoty a která zvedne pomyslnou laťku norem pro zbytek světa a zároveň posílí úlohu EU na globální scéně. Dohodu, která bude radikálně reformovat ochranu investic. Aliance liberálů a demokratů pro Evropu si přeje inteligentní dohodu o TTIP, která bude pro evropské občany a spotřebitele přínosem.